

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

SPRAWOZDANIE Z UROCZYSTOŚCI JUBILEUSZU 70. URODZIN PROFESORA DR. HAB. MACIEJA ZIELIŃSKIEGO

Profesor Maciej Zieliński w 2010 r. obchodził 70. urodziny. Korzystając z tej okazji, uczniowie i współpracownicy Jubilata podjęli inicjatywę przygotowania Księgi jubileuszowej pomyślanej jako zbiór rozpraw pod wspólnym tytułem *W poszukiwaniu dobra wspólnego*, będącej wyrazem szacunku i uznania dla Jubilata i dla Jego pracy.

18 listopada 2010 r. w sali Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego odbyła się uroczystość Jubileuszu 70. rocznicy urodzin Profesora Macieja Zielińskiego, w której uczestniczyli współautorzy Księgi jubileuszowej, rodzina Jubilata oraz zaproszeni goście.

Gospodarzem uroczystości był prof. dr hab. Waldemar Tarczyński, Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego, który w swym wystąpieniu podkreślił niekwestionowane zasługi Profesora Zielińskiego dla nauki prawa. Przedstawił także wkład Jubilata w rozwój Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, z którym Profesor związany jest od momentu jego powstania, a także zasługi dla samego Uniwersytetu. Jak zauważył Rektor: „związki Jubilata ze Szczecinem sięgają 3 października 1963 r., kiedy przybył tu poprowadzić swoje pierwsze samodzielne zajęcia w Punkcie Konsultacyjnym Wydziału Prawa i Administracji UAM w Szczecinie, które odbywał przez kolejne lata, a po utworzeniu w 1985 r. Uniwersytetu Szczecińskiego – prowadził zajęcia w Instytucie Prawa i Administracji nowej szczecińskiej uczelni”. Rektor przypomniał też, że Jubilat jako twórca Katedry Teorii Państwa i Prawa (przemianowanej następnie na Katedrę Teorii i Filozofii Prawa) był jej pierwszym kierownikiem, a funkcję tę pełnił nieprzerwanie do 1996 r. Natomiast w latach 2005-2008 był członkiem Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego. Rektor podkreślił ponadto, że Profesor Zieliński jako członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Komitetu Nauk Prawnych PAN, Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN zawsze z dumą reprezentował Uniwersytet Szczeciński. Składając życzenia, profesor Waldemar Tarczyński podziękował Jubilatowi za to, że po ukończeniu 70 lat życia nadal jest z Uniwersytetem Szczecińskim, zatrudniony w nim jako podstawowym miejscu pracy.

Następnie dr hab. prof. US Stanisław Czepita wygłosił laudację na cześć Jubilata, w której podkreślił, że Profesor Maciej Zieliński jako uczeń profesora Zygmunta Ziemińskiego, założyciela i prekursora tak zwanej poznańskiej szkoły teorii prawa, kontynuuje, wszechstronnie i twórczo rozwija oraz uzupełnia dzieło swego Nauczyciela. Jednak za sprawą głębokich i oryginalnych idei naukowych Jubilata mówi się dzisiaj o „szkole poznańsko-szczecińskiej”, w której jest On niekwestionowanym autorytetem.

Jak zauważył profesor Stanisław Czepita: „Najważniejszym obszarem badań naukowych Profesora Zielińskiego jest – pod względem chronologii, miejsca w hierarchii Jego zainteresowań naukowych oraz osiągnięć – problematyka wykładni prawa, a prawdziwym *opus magnum* Profesora jest opublikowana w 2002 r. monografia pt. *Wykładnia prawa. Zasady. Reguły. Wskazówki* (wyróżniona przez Wydział I Nauk Społecznych PAN Nagrodą im. Leona Petrażyckiego). W monografii tej Jubilat przedstawił bowiem w sposób całościowy swoją koncepcję wykładni prawa, która jest ewenementem w literaturze przedmiotu. Jest to koncepcja nie tylko niezwykle oryginalna, ale także najpełniejsza i stojąca na najwyższym poziomie naukowym w literaturze polskiej oraz – jak się wydaje – w literaturze światowej. Symptomem niebываłej doniosłości tej monografii jest to, że w ciągu ośmiu lat doczekała się pięciu wydań, a w każdym z nich Autor pogłębia swoją koncepcję”.

Laudator podkreślił, że wyjątkowa wartość koncepcji wykładni prawa autorstwa Macieja Zielińskiego przejawia się przede wszystkim w tym, że: (1) jest to koncepcja normatywna, wskazująca, jak należy dokonywać wykładni prawa ze względu na określone kryteria merytoryczne; (2) koncepcja,

ta łączy dyrektywy interpretacyjne z głęboką podbudową teoretyczną, w której kluczowe znaczenie mają odróżnienie przepisów prawnych od norm prawnych oraz ujęcie normy postępowania jako wyrażenia dostatecznie jednoznacznego językowo; (3) koncepcja Profesora Zielińskiego przedstawia, w porównaniu ze wszystkimi koncepcjami wykładni sformułowanymi w polskiej literaturze prawniczej (wyróżniającej się skądinąd pozytywnie w tym zakresie) i literaturze światowej, zdecydowanie najbardziej kompletny, najpełniejszy system dyrektyw interpretacyjnych, zmierzających do wskazania, jak należy postępować we wszystkich możliwych sytuacjach interpretacyjnych; (4) dyrektywy interpretacyjne w koncepcji derywacyjnej ujęte są sekwencyjnie, ich powiązania wskazują zarówno kolejność czynności interpretacyjnych, jak i sposób ich realizacji, pozwalając skutecznie przeprowadzić proces odtwarzania norm postępowania z przepisów prawnych; (5) koncepcja ta uzasadniona jest poprzez wykazanie, że dyrektywy wykładni wyznaczone są przede wszystkim przez odwołanie do rozpoznania rzeczywistych właściwości tekstów prawnych, a ponadto do zachowań podmiotów działających w zakresie nauki lub praktyki prawniczej, które uzyskały już trwałą pozycję lub wyraźnie dominują w kulturze prawnej związanej z wykładnią prawa; (6) koncepcja Profesora Zielińskiego przyjmuje, że z wykładnią mamy do czynienia w każdym przypadku rozumienia tekstu prawnego, zgodnie ze sformułowaną i propagowaną przez Jubilata zasadą *omnia sunt interpretanda*¹; (7) koncepcja ta, w porównaniu z koncepcjami wykładni innych autorów, jawi się jako, w swoistym rozumieniu, najbardziej uniwersalna; (8) Jubilat wciąż uzupełnia, rozwija i doskonali stworzoną przez siebie koncepcję wykładni; (9) omawianą koncepcję wykładni charakteryzuje silny walor integracyjny, będący odbiciem postawy Jubilata, który rozważa odniesienie swojej koncepcji do koncepcji innych autorów nie po to, aby wykazać wyłączną trafność czy wyższość własnej koncepcji – chociaż jej merytorycznie broni – ale po to, by szukać tego, co obiektywnie wartościowe – by szukać w tym aspekcie dobra wspólnego w polskiej kulturze prawnej; (10) walory naukowe koncepcji wykładni Profesora Zielińskiego, połączone z jej zaletami praktycznymi, spowodowały, że koncepcja ta bardzo wyraźnie wpłynęła i wpływa zarówno na akademicką, jak i sądową doktrynę interpretacyjną poszczególnych gałęzi prawa oraz na praktykę interpretacyjną organów stosujących prawo.

Profesor Stanisław Czepita podkreślił też, że ważnym elementem opracowań Jubilata na temat wykładni są publikacje dotyczące wykładni w odniesieniu do doktryny prawniczej poszczególnych gałęzi prawa i praktyki prawniczej.

Laudator wskazał również na to, że Profesor Maciej Zieliński, jako współtwórca oryginalnej polskiej koncepcji zasad prawa i znakomity znawca tej problematyki, podejmował i podejmuje wnikliwą analizę sformułowanych w literaturze światowej koncepcji zasad prawa oraz sposobów rozróżnienia zasad i norm (reguł) zwykłych; z troską rozważa stan dyskusji na temat zasad prawa w polskiej literaturze prawniczej i orzecznictwie, diagnozuje niepokojące zjawiska postępującego chaosu, wskazuje jego przyczyny oraz drogi wyjścia z niego.

Niezwykle ważnym polem zainteresowania Jubilata, jak zauważył prof. Stanisław Czepita, jest problematyka ustalania faktów przez organy stosujące prawo. Osiągnięcia naukowe Profesora Zielińskiego w tym zakresie zasługują na najwyższą ocenę, a monografia Jubilata *Poznanie sądowe a poznanie naukowe* (Poznań 2009) była w momencie publikacji pierwszym w literaturze polskiej opracowaniem poświęconym w całości tej problematyce i całości tej problematyki i do dziś pozostaje jedynym takim opracowaniem, a wydaje się, że i w całej literaturze światowej trudno byłoby wskazać opracowanie porównywalne, co do wartości naukowej, z opracowaniem Jubilata.

Profesor Stanisław Czepita zauważył, że na podkreślenie zasługuje również wkład Jubilata w sformułowane w ramach „szkoły poznańskiej” koncepcja kompetencji i normy kompetencyjnej oraz koncepcja czynności konwencjonalnych jako szczególnego rodzaju czynności kulturowych, która współcześnie rozwijana jest w ramach ośrodka szczecińskiego i która znajduje rozległe aplikacje w analizie problemów szczegółowych nauk prawnych.

W laudacji podkreślono także osiągnięcia Jubilata w zakresie problematyki tworzenia prawa, w tym zwłaszcza redagowania tekstów prawnych, które są powszechnie znane i uznane, a komentarze do zasad techniki prawodawczej, których Profesor Zieliński jest współautorem, weszły już do kanonu literatury legislatorów.

¹ Zasadę tę M. Zieliński sformułował po raz pierwszy w referacie pt. *Podstawowe zasady współczesnej wykładni prawa*, który został wygłoszony na konferencji dotyczącej „Wykładni prawa” na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego 27 lutego 2004 r., a następnie opublikowany w: *Teoria i praktyka wykładni prawa*, red. P. Winczorek, Warszawa 2005.

Od początku pracy naukowej przedmiotem dociekań badawczych Jubilata jest problematyka związana z językiem, co w oczywisty sposób wiąże się z głównym nurtem zainteresowań Profesora. Zapropozowane przez Niego rozróżnienie języka prawnego i języków okołoprawnych funkcjonuje nie tylko w literaturze prawniczej, ale zostało także przyjęte przez językoznawców, którzy badają języki związane z prawem. Jako nieustrudzony propagator współpracy prawników z językoznawcami, Jubilat przyczynił się do powstania w ramach Rady Języka Polskiego integrującej oba środowiska naukowe Komisji Języka Prawnego. Od lat głosi także potrzebę edukacji prawnej Polaków oraz zabiega – z powodzeniem – o edukację językową prawników².

Istotnym polem działalności dydaktyczno-naukowej Jubilata jest współpraca ze środowiskami prawniczymi, w szczególności z legislatorami i sędziami (Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych i sądów okręgowych), polegająca na prowadzeniu szkoleń i wykładów z zakresu tworzenia prawa i jego interpretacji.

Znaczący wymiar aktywności naukowej Profesora Zielińskiego ma Jego stosunek do współpracowników i zespołów naukowych, w których pracuje. Jubilat zachęca swoich kolegów i uczniów, zwłaszcza młodszych, do współpracy nad ważnymi zagadnieniami naukowymi, by w tej współpracy nie tylko szukać wspólnie odpowiedzi na pytania naukowe, ale by uczyć stosunku do nauki. Zawsze eksponuje przy tym wkład współpracowników, a nawet jeżeli formalnie nie jest współautorem danej koncepcji naukowej czy publikacji, to Jego udział jest nie do przecenienia.

Profesor Stanisław Czepita podkreślił, że zaangażowanie Jubilata w pracę dydaktyczną przyniosło Mu uznanie studentów, którzy dwukrotnie wybrali Profesora Zielińskiego najlepszym wykładowcą Wydziału. Ponadto od 1997 r. Jubilat prowadzi także wykłady na Ogólnopolskich Obozach Adaptacyjnych Studentów Prawa i Administracji „Adapciak”, organizowanych przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa (ELSA). Co roku, jako juror, uczestniczy także w organizowanych przez ELSA regionalnych konkursach krasomówczych studentów prawa; dwukrotnie zasiadał też w jury konkursu ogólnopolskiego.

Laudator przypomniał również, że Profesor Zieliński był (w latach 1996-1997) członkiem powołanego przez przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego Zespołu do spraw Przygotowania Ostatecznej Redakcji Projektu Konstytucji i brał udział w opracowywaniu i redagowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.; ponadto Jubilat był w latach 1994-1998 członkiem Rady Legislacyjnej, dla której sporządził wiele ekspertyz prawnych. Od 1993 r. jest członkiem Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów. Z kolei od 1999 r. jest członkiem Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk (od 2003 r. jest członkiem Prezydium Rady). Jako członek Rady Języka Polskiego doprowadził do utworzenia w 2003 r. Komisji Języka Prawnego, której jest przewodniczącym. Profesor Maciej Zieliński był także (1990-1993) Prodziekanem do spraw Studiów Zaocznych Wydziału Prawa i Administracji US.

Po laudatorze dr Zbigniew Wrona Wiceminister Sprawiedliwości odczytał list gratulacyjny od Ministra Sprawiedliwości Krzysztofa Kwiatkowskiego, w którym podziękowano Jubilatowi za Jego „nieoceniony wkład w rozwój nauki prawa, a w szczególności za wkład w rozwój polskiej legislacji [...], dokonania jako współtwórca sukcesu Warsztatów Legislacyjnych” oraz za wygłaszane dla legislatorów „referaty dotyczące wykładni prawa i jej wpływu na redagowanie tekstów prawnych [...] które są ważnymi drogowskazami w tworzeniu dobrego prawa”. Minister Sprawiedliwości odznaczył Jubilata medalem za zasługi w dziedzinie rozwoju polskiej legislacji.

Głos zabrał także dr hab. prof. UAM Tomasz Sokołowski – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM, z którym to wydziałem Profesor Zieliński był związany od 1963 r. do 30 września 2002 r. i na którym uzyskiwał kolejne stopnie i tytuły naukowe oraz zajmował kolejne stanowiska. Na tym Wydziale pełnił także rozliczne funkcje, z których szczególnie bliskie były Mu te związane z pracą ze studentami i działalnością związkową. Jubilat był bowiem opiekunem grupy studenckiej (jako asystent), opiekunem roku (jako adiunkt), a także sekretarzem Rady Pedagogicznej. Natomiast w pierwszych wyłonionych demokratycznie władzach Wydziału Prawa i Administracji UAM w latach 1980-1981 Maciej Zieliński, wybrany przez studentów tego Wydziału, pełnił funkcję Prodziekana do

² Dzięki staraniom profesora Macieja Zielińskiego na niektórych wydziałach prawa i administracji uczelni wyższych wprowadzony już został dla studentów lub doktorantów przedmiot Kultura języka polskiego, który na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, będącego prekursorem w tym zakresie, jest przedmiotem obowiązkowym od kilku lat.

spraw studiów stacjonarnych. Wyrazem uznania ze strony studentów dla pracy dydaktycznej Jubilatą było przyznanie Mu w 1986 r. tytułu najlepszego wykładowcy wszystkich wyższych uczelni Poznania. Dwukrotnie wybrano go na wiceprzewodniczącego Rady Oddziałowej ZNP przewodniczącego Rady Oddziałowej na Wydziale Prawa i Administracji oraz wiceprzewodniczącego Rady Zakładowej ZNP na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, odpowiedzialnego za sprawy pracowników. Z kolei w latach 1990-1993 Maciej Zieliński był członkiem Senatu UAM. Dziekan Sokołowski, składając gratulacje zapewnił Jubilatą o tym, że obok proporcja Uniwersytetu Szczecińskiego powieja także dla Niego proporzec Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Kulminacyjnym punktem uroczystości było wręczenie Profesorowi Zielińskiemu Księgi jubileuszowej pt. *W poszukiwaniu dobra wspólnego* przez jej redaktorów – dr Agnieszkę Choduń i dr hab. prof. US Stanisława Czepitę – któremu towarzyszyło odczytanie nazwisk wszystkich 62 autorów (najwybitniejszych przedstawicieli świata nauki – prawników i językoznawców, a także najwybitniejszych przedstawicieli praktyki prawniczej – sędziów SN, NSA, TK, ETS) 61 artykułów składających się na księgę.

Na zakończenie uroczystości głos zabrał sam Jubilat, który w swym wystąpieniu przypomniał tych wszystkich, którzy mieli wpływ na jego życie naukowe. Przede wszystkim swego Mistrza – profesora Zygmunta Ziemińskiego – któremu zawdzięcza przede wszystkim warsztat metodologiczny i dążenie do szukania w pracy naukowej własnych rozwiązań. Wspominał także profesora Jerzego Wróblewskiego, którego ogromna erudycja i rozległa wiedza zawsze stanowiły źródło inspiracji i punkt odniesienia własnych koncepcji naukowych Profesora Zielińskiego. Jubilat opowiadał o profesorze Kazimierzu Ajdukiewicz, który stanowił dla Niego wzorzec głębi przemyśleń i precyzji sformułowań oraz o profesorze Franciszku Studnickim, który był pierwszym zwolennikiem koncepcji wykładni derywacyjnej i orędownikiem jej popularyzacji. Profesora Adama Łopatkę wspominał Jubilat jako tego, od którego nauczył się właściwej postawy pracownika do obowiązków organizacyjnych. Z kolei o profesor Janinie Kotarbińskiej, profesor Marii Ossowskiej oraz profesor Iji Lazari-Pawłowskiej opowiadał jako o tych, które wprowadzały Jubilatą w arkana logiki, socjologii i etyki. Profesor Zieliński mówił między innymi również o prof. dr. hab. dr. h.c. Henryku Olszewskim i prof. dr. dr. h.c. Zbigniewie Radwańskim, którym gorąco podziękował za ogromną życzliwość i pomoc udzielaną przez wiele lat, a profesorowi Radwańskiemu także za włączenie do realizacji wspólnych projektów badawczych.

Swoje wspomnienia o tych wszystkich, którzy zaznaczyli się w jego życiu naukowym profesor Maciej Zieliński snuł w sposób niepozabawiony specyficznego dla Niego humoru, ale i skłaniający do głębokiej refleksji. Na zakończenie Profesor podziękował organizatorom uroczystości, redaktorom księgi oraz wszystkim jej współautorom.

Po wystąpieniu Jubilat odbierał życzenia od przybyłych na uroczystość gości. Z okazji Jubileuszu Profesor Zieliński otrzymał także listy z serdecznymi życzeniami i gratulacjami od prof. dr. hab. Romana Hausera Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, prof. dr. hab. Andrzeja Markowskiego Przewodniczącego Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN, prof. dr. hab. dr. h.c. Stanisława Gajdy Przewodniczącego Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN; wyrazy szacunku złożył w swym liście prof. dr. hab. Marek Safjan sędzia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. List gratulacyjny wystosował do Jubilatą także płk Andrzej Pędziszczak Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Szczecinie. W liście od Redakcji „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” – w którym Jubilat publikuje swoje prace od 35 lat i którego był redaktorem naczelnym w latach 1997-2003 – podkreślono, że „ogromny dorobek naukowy Pana Profesora, stanowi cenny wkład w rozwój współczesnej polskiej teorii prawa, w szczególności problematyki zasad prawnych oraz wykładni prawa, mającej fundamentalną doniosłość dla jego stosowania”. Gratulując Profesorowi Zielińskiemu dotychczasowych osiągnięć, profesor Teresa Rabska oraz dr hab. prof. UAM i UKSW Marek Smolak złożyli Jubilatowi życzenia satysfakcji z pracy, z której „owoców czerpią kolejne generacje wybitnych polskich prawników, znajdując w osobie Pana Profesora nie tylko cieszącego się powszechnym autorytetem Mistrza, lecz także życzliwego i szczerego przyjaciela”. Ponadto wiele listów z wyrazami szacunku, uznania i przyjaźni przyjął Jubilat także od swych współpracowników, kolegów i przyjaciół ze świata nauki.

Podczas nieoficjalnej części spotkania toasty na cześć Jubilatą wygłoszone przez profesorów Jana Woleńskiego, Sławomirę Wronkowską, Marka Zirk-Sadowskiego, Bronisława Ziemianina oraz pierwszego doktoranta Profesora Zielińskiego – dr. hab. prof. UAM i UKSW Marka Smolaka, przepłatały się ze wspomnieniami uczniów, współpracowników i przyjaciół Profesora. Nikt

z uczestników spotkania nie miał także wątpliwości, co do trafności sformułowanej i głoszonej przez Profesora Macieja Zielińskiego zasady *Omnia sunt interpretanda* – wszyscy Goście złożyli bowiem swój podpis na ofiarowanym Jubilatowi plakacie ukazującym wychodzących z Collegium Iuridicum UAM studentów niosących transparent, na którym widnieje owa zasada.

Agnieszka Choduń

COLLEGIUM IURIDICUM NOVUM

UROCZYSTE OTWARCIE NOWEGO GMACHU WYDZIAŁU PRAWA I ADMINISTRACJI UAM

Długo oczekiwanego uroczystego otwarcia nowego budynku dydaktycznego dokonał 17 grudnia 2010 r. Rektor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, prof. dr hab. Bronisław Marciniak, w obecności prof. dr hab. Wacława Jurka, Wiceministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, oraz władz wojewódzkich i miejskich, a także innych licznie zgromadzonych znakomitych gości oraz społeczności Wydziału. Był to szczególny, pełen radości i satysfakcji dzień dla Wydziału, wieńczący kilkudziesięcioletnie starania wielu osób o zbudowanie nowej siedziby.

Fot. za zgodą Uniwersyteckiego Studia Filmowego UAM.

Wydział Prawa i Administracji UAM, założony w 1919 r. jako Wydział Prawniczy (później Wydział Prawno-Ekonomiczny), jest najstarszym wydziałem na UAM, który działa w prawie niezminionej formie do dnia dzisiejszego. Obecnie kształci studentów na czterech kierunkach: prawo, administracja, europeistyka, zarządzanie i marketing. Wydział zatrudnia ponad 140 nauczycieli akademickich pracujących w 19 katedrach, posiada też jedną z największych bibliotek prawniczych w Polsce, z imponującą liczbą 220 000 woluminów.

Problemy z warunkami lokalowymi Wydziału miały miejsce począwszy od jego powstania w 1919 r. Pierwszą siedzibą był Zamek, a właściwie jego podziemia (część reprezentacyjna nie została

przekazana Uniwersytetowi), jednak z racji skromnej ilości pomieszczeń część tzw. seminariów (katedr) mieściła się w innych poznańskich gmachach, np. Collegium Chemicum przy ul. Grunwaldzkiej. Katastrofalna sytuacja lokalowa Wydziału skłoniła władze uniwersyteckie do zabiegania o jej poprawę u władz wojewódzkich. Dzięki poparciu wojewody Rogera Raczyńskiego, część katedr została przeniesiona do Collegium Medium (przy ul. Fredry) oraz gmachu Banku Raiffeisena (obecnej siedziby Wydziału – Collegium Iuridicum), wynajmowanego przez Uniwersytet od Krajowego Banku Spółdzielczego. Wydział Prawno-Ekonomiczny zajmował w latach trzydziestych powierzchnię 1600 m². Po II wojnie światowej sytuacja lokalowa Wydziału ponownie dramatycznie się pogorszyła. Pierwszą powojenną siedzibą były pomieszczenia znajdujące się na dwóch piętrach klasztornego gmachu OO. Dominikanów przy ul. Libelta. Z czasem Wydział zaczął funkcjonować w tzw. Collegium Iuridicum przy ul. Kantaka, Collegium Philosophicum przy ul. Matejki oraz w Collegium Maius (dawnym Collegium Medium). W 1957 r. Wydział powrócił do obecnego Collegium Iuridicum (dawnego gmachu Banku Raiffeisena).

Warunki lokalowe, zwłaszcza w ostatnich latach, nie odpowiadały potrzebom rozrastającego się Wydziału i były rażąco złe w porównaniu z warunkami, w jakich funkcjonują inne polskie uniwersyteckie wydziały prawa i administracji, a przecież na czterech kierunkach studiów realizowanych w różnych trybach i formach oraz na studiach doktoranckich i podyplomowych na Wydziale studiuje prawie 7000 studentów. Zajęcia odbywały się w 17 miejscach, w różnych częściach Poznania.

Starania kolejnych dziekanów o nową siedzibę aż do końca lat 90. nie przyniosły większych skutków. Rozważano różne koncepcje: rozbudowę Collegium Iuridicum, adaptację DS Hanka przy Al. Niepodległości, przeniesienie do Campusu Morsko. Poszukiwano także innych rozwiązań, a w końcu pojawiła się możliwość zakupienia przez Uniwersytet od Agencji Mienia Wojskowego terenu zlokalizowanego przy Al. Niepodległości 53. Na posiedzeniu Rady Wydziału 21 czerwca 2005 r. podjęto uchwałę akceptującą koncepcję zlokalizowania przyszłej siedziby Wydziału w tym miejscu. Nabycie własności nieruchomości położonej przy Al. Niepodległości 53 zapoczątkowało prace nad przygotowaniem dokumentacji mającej stanowić podstawę rozpisania konkursu architektonicznego na nowy gmach Wydziału Prawa i Administracji.

Następnie między Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza a Prezydentem Miasta Poznania podpisano porozumienie w sprawie ufundowania przez Miasto Poznań I nagrody w konkursie architektonicznym, ogłoszonym na początku kwietnia 2006 r. W maju 2006 r. Sąd Konkursowy zakwalifikował projekty przedłożone przez 39 pracowni architektonicznych (zarówno polskich, jak i zagranicznych). Wyniki konkursu ogłoszono 21 grudnia 2006 r., a pierwszą nagrodę przyznano „Pracowni Architektonicznej 1997” z Poznania.

W październiku 2008 r., wobec posiadania zaledwie 1/3 środków finansowych koniecznych do zrealizowania całości inwestycji, podjęta została – istotna dla procesu inwestycyjnego – trudna decyzja o podzieleniu budowy na etapy. Całość inwestycji podzielono na trzy zadania: budynek dydaktyczny (pow. 8287 m²), budynek naukowo-administracyjny (pow. 5373 m²), biblioteka Wydziału Prawa (pow. 3288 m²).

Władze Uniwersytetu, pod kierownictwem Rektora prof. dr. hab. Bronisława Marciniaka, oraz służby administracyjne i techniczne Uczelni z wielkim zaangażowaniem przystąpiły następnie do realizacji zadania pierwszego – wzniesienia budynku dydaktycznego. W listopadzie 2008 r. komisja konkursowa rozstrzygnęła przetarg na budowę, a jako wykonawców wyłoniono trzy przedsiębiorstwa: Mostostal Warszawa, Elprotech oraz Instalacje HTS.

W marcu 2009 r. rozpoczęto pierwsze prace ziemne, a przejściowe trudności związane z problemami archeologicznymi i geologicznymi udało się usunąć. Dzięki zastosowaniu nowych metod technologicznych termin przewidziany na te prace w harmonogramie został znacznie skrócony.

Dążąc do optymalizacji procesu budowy, wszczęto rozmowy mające na celu skrócenie czasu realizacji inwestycji i w marcu 2009 r. Mostostal Warszawa, przy akceptacji pozostałych dwóch firm, zwrócił się oficjalnie do Wydziału i Uniwersytetu z propozycją skrócenia harmonogramu prac, tak aby oddanie części dydaktycznej do użytku możliwe było już w październiku 2010 r., czyli w półtora roku od rozpoczęcia budowy. Po zapoznaniu się z nowym harmonogramem prac Władze Wydziału w pełni poparły ten wniosek i podjęły starania o szybsze uzyskanie środków finansowych. Największe trudności związane były jednak nie tyle z samą wykonalnością inwestycji, ile z wywiązaniem się inwestora z przyspieszonych płatności przy realizacji kolejnych etapów budowy. Dzięki bardzo przychylniej i efektywnej postawie władz Uczelni i jej służb udało się przezwyciężyć wiele poważnych trudności ekonomicznych, a wielkie zaangażowanie i profesjonalizm przedsiębiorstw wykonujących

budynek pozwoliły – kosztem wielkiego i chwilami wręcz dramatycznego wysiłku – dotrzymać założonego terminu.

Sfinansowanie budowy części dydaktycznej możliwe było przede wszystkim dzięki dotacji przyznanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (w wysokości ponad 40 mln zł), ale nie byłoby możliwe bez środków pozyskanych dzięki Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Wielkopolskiego (w ramach programu rewitalizacji – ponad 20 mln zł) oraz środków własnych UAM, w tym w znacznej części środków Wydziału Prawa i Administracji. Dzięki dotacji marszałkowskiej zrealizowano także program nowoczesnego wyposażenia multimedialnego budynku. W największych salach dydaktycznych znajdują się wielkopowierzchniowe monitory bezszwowe oraz pełne wyposażenie informatyczno-medialne (m.in. projektory, systemy telekonferencyjne, urządzenia do tłumaczeń symultanicznych).

Wielkim sukcesem było rozpoczęcie w październiku 2010 r. nowego roku akademickiego i zajęć dydaktycznych w nowo oddanym budynku – Collegium Iuridicum Novum. Jednocześnie kontynuowano prace przy wykończeniu głównej auli. Uroczystego otwarcia budynku dokonano 17 grudnia 2010 r. Stanowiło to wielkie, dawno oczekiwane wydarzenie i święto dla całego Wydziału – kadry naukowej, a przede wszystkim studentów. Pozwala bowiem na doskonalenie organizacji nauki i wprowadzenie nowoczesnych form kształcenia. Powstały warunki do prowadzenia dydaktyki na nieporównanie wyższym, prawdziwie światowym poziomie, co przyczyni się także do bardziej dynamicznego rozwoju społecznego i gospodarczego Wielkopolski.

Jajo Kolumba; fot. z Archiwum Wydziału Prawa i Administracji UAM.

W budynku dydaktycznym znajduje się: siedemnaście sal 24-osobowych, sześć – 50-osobowych, cztery – 100-osobowe, pięć – 150-osobowych (oznaczonych odpowiednio literami greckimi γ , δ , ϵ , ζ , η), dwie – 250-osobowe (α i β) oraz aula na 422 miejsca (tzw. Jajo Kolumba). Ponadto studenci mają możliwość korzystania z multimedialnej sali sądowej oraz nowoczesnej 50-stanowiskowej pracowni informatycznej oraz baru studenckiego i księgarni. Od chwili powstania budynku Wydział udostępnia swoje sale wykładowcom i studentom z innych wydziałów uniwersyteckich, współuczestnicząc na naszej Uczelni w rozwijaniu akademickiej współpracy i integracji nauki.

Planowany jest także rozwój działalności badawczej Wydziału, nie tylko poprzez dalszą rozbudowę empirycznej pracowni kryminalistyki, ale także drogą utworzenia nowych centrów naukowo-badawczych na Wydziale, a mianowicie pracowni: badań DNA, empirycznych metod badania skutków wypadków drogowych (tzw. pracownia zderzeniowa), własności intelektualnej, rynku sztuki oraz pracowni planowania przestrzennego. Konieczne jest więc prowadzenie dalszych inwestycji i wybudowanie części naukowo-administracyjnej i biblioteki, dlatego Wydział i Uniwersytet nadal poszukują zewnętrznych źródeł finansowania.

Zarówno władze miejskie, jak i wiele instytucji publicznych w pełni doceniają wybitną rolę miastotwórczą Wydziału. Przyczynia się do tego na fakt, że nowa siedziba zlokalizowana została w centrum Poznania. Nie ulega wątpliwości, że obecność Wydziału w centrum Poznania służy intelektualnemu ożywieniu miasta.

Dla Uniwersytetu zaś zbudowanie najważniejszej, dydaktycznej części nowej siedziby zakończyło trwający od kilkunastu lat okres wielkich trudności w realizacji procesu dydaktycznego Wydziału, zaliczanego do trzech największych w Polsce wydziałów prawa i administracji. Jednocześnie otwiera nowe perspektywy dalszego rozwoju i szerokich kontaktów nie tylko z polskimi, ale i zagranicznymi uczelniami. Wpływają już pierwsze propozycje wykorzystywania nowej, technicznie doskonale wyposażonej auli na konferencje międzynarodowe.

*Dziekan Wydziału Prawa i Administracji
prof. dr hab. Tomasz Sokołowski*

*Pełnomocnik Dziekana do spraw Budowy
dr Wojciech Szafrąński*